

FIȘA
 raportului de activitate în anul **2025** pentru membrii titulari,
 membrii corespondenți și membri desemnați ai Secțiilor de Științe ale AȘM

I. Titlul, numele și prenumele, Secția de Științe a AȘM

Academician **EȘANU Andrei**, SȘSEUA a Academiei de Științe a Moldovei

II. Activitate științifică

Conducător/executor conform tipurilor de proiecte (Anexa 1) / Activitate individuală
Consultatn științific la Institutul de Istorie al USM

Anexa 1.

Proiect științific – subprograme, bilaterale, multilaterale, ITT, alte proiecte de cercetare, activitate individuală etc. (etapa anului **2025**)

Nr./o	Cifrul proiectului	Denumirea proiectului	Director/ executor
1	010401	„Coordonatele modernizării social-economice, politice, administrative și culturale în Moldova, Basarabia, RASSM, RSSM și Republica Moldova în context regional și european (studii, documente, sinteze)”	Executor
Monografii în țară			1
Capitole în monografii naționale			
Articole în reviste naționale, categoria A+			
Articole în reviste naționale, categoria A			1
Articole în reviste naționale, categoria B+			
Articole în reviste naționale, categoria B			
Articole în reviste naționale, categoria C			1
Articole în alte reviste naționale neacreditate			5
Articole în culegeri internaționale			1
Articole în culegeri naționale			
Articole în materiale ale conferințelor internaționale			4
Articole în materiale ale conferințelor naționale / cu participare internațională			
Participare cu raport la foruri științifice internaționale: în străinătate / în Republica Moldova			2/4
Participare cu raport la foruri științifice naționale			
Participare cu raport la foruri științifice cu participare internațională			
Numărul de cereri de brevetare prezentate			
Numărul de hotărâri pozitive obținute			
Numărul de brevete obținute			
Numărul de brevete implementate			

Editor culegeri de lucrări, inclusiv materiale ale conferințelor (cu indicarea numelui pe copertă)	
Articole / cărți de popularizare a științei	
Emisiuni radio/TV de popularizare a științei	9
Publicații electronice (pentru revistele care nu dispun de varianta print)	

III. Rezultate științifice obținute în anul 2025 (100-200 de cuvinte)

Conform planului pe anul 2025, acad. Andrei Eșanu a realizat și publicat înainte de termen (pe anii 2024-2027) studiul monografic: „Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Suruceni. Istorie și actualitate, Chișinău, Ed. Service-Eurotipar, 2025, 624 p. (în volum de cc. 39 c. a., inclusiv text - 25 c.a.), în colaborare cu Valentina Eșanu (cotă parte pentru fiecare – 12,5 c.a.). Lucrarea reprezintă o cercetare academică, având la bază evoluția istorică a unui centru cultural ecleziastic (Studiu de caz Mănăstirea „Sfântul Gheorghe” Suruceni), este urmărit procesul de europenizare și modernizare în care a fost atrasă treptat și Țara Moldovei, mai cu seamă în ultimul sfert al sec. al XVIII - început de sec. al XIX-lea, prin carte, idei și spiritualitate. Deși după 1812 în Basarabia ruptă de la trupul țării, acest fenomen de occidentalizare a fost frânat prin detașarea pentru un timp de valorile europene și moderne, totuși provincia n-a fost izolată complet, încât nu numai în conacele boierești, pe la târguri și orașe, dar și în centrele monastice, cum ar fi cel de la Suruceni, constatăm după sursele istorice scrise și iconografice, pătrunderea treptată a unor elemente de cultură și spiritualitate românească (din vechiul regat), italiană, austriacă, rusă ș.a. care a avut drept urmare schimbări importante în cultura și spiritualitate întregii provincii în sec. XIX și încep. de sec. al XX-lea. Pe această cale chiar și mănăstirile, cum ar fi cea de la Suruceni, devine centru de deșteptare națională și de aderare la mișcarea de Unire cu România în 1918.

De asemenea în anul 2025 au fost elaborate și publicate articole în reviste și culegeri de studii (din Moldova și România), participări la conferințe, simpozioane, mese rotunde, emisiuni la Radio și TV.

Planul individuale pe anul 2025 a fost îndeplinit și supra îndeplinit.

IV. Activitate didactică, în 2025

Numărul cursurilor elaborate/ținute	
Denumirea cursurilor de masterat elaborate/ținute	
Numărul total de persoane la care a fost conducător științific al tezei de doctorat	1
Numărul persoanelor la care a fost conducător științific și care au susținut teza	
Numărul total de persoane la care a fost conducător științific al tezei de masterat	
Numărul manualelor, materialelor didactice elaborate și editate	

Teze susținute și confirmate de ANACEC în anul 2025 sub conducerea membrilor secției

Numele și prenumele conducătorului	Instituția de învățământ superior	Pretendentul, Titlul tezei	Teza de masterat / doctorat / postdoctorat
------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------	--

V. Activitate managerială

--

VI. Activitatea membrilor de consolidare a statutului de autoritate națională în domeniul cercetării și inovării a AȘM

Nume, prenume	Acțiune	Comentarii
---------------	---------	------------

VII. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute (Premii, medalii, titluri etc.).

--

Distincții obținute la expoziții și târguri de invenție

Nr. d/o	Denumirea expoziției, târgului	Participanții	Tematica prezentărilor	Distincții obținute
---------	--------------------------------	---------------	------------------------	---------------------

VIII. Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor

nr	Numele, prenumele	Evenimentul (conferință, consiliu de susținere etc.)	Perioada	Calitatea (membru, președinte ș.a.)
----	-------------------	--	----------	-------------------------------------

Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale

nr	Numele, prenumele	Revista	Calitatea (membru, redactor, referent)
1	Eșanu Andrei	Revista de Istorie a Moldovei (Chișinău)	Membru al Colegiului de redacție
2	Eșanu Andrei	Codrul Cosminului (Seria nouă) (Suceava)	Membru al Colegiului de redacție
3	Eșanu Andrei	Magazin bibliologic. Revistă științifică și bibliopraxiologică (BNRM, Chișinău)	Membru al Colegiului de redacție
4	Eșanu Andrei	Calendar Național (BNRM, Chișinău)	Președinte al Colegiului de redacție
5	Eșanu Andrei	Studii și Materiale de Istorie Modernă (București)	Membru al Colegiului de redacție
6	Eșanu Andrei	Patrimoniul istoric (Ungheni)	Membru al Colegiului de redacție

IX. Participări la foruri științifice:

Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

Nr	Numele, prenumele, titlul științific al participantului	Titlul manifestării organizatori/instituția organizatoare/țara	Perioada desfășurării evenimentului	Titlul comunicării
1	Acad. Andrei Eșanu	Simpozionului Internațional cu tema „ <i>Mușatinii. 650. Istorie, credință și artă</i> ”	Mănăstirea Bogdana, (România), Rădăuți, 3-5 octombrie 2025.	Comunicarea „ <i>Moștenirea Mușatinilor în istoria Țării Moldovei</i> ”
2	Acad. Andrei Eșanu, în colaborare cu Valentina Eșanu	Simpozion internațional , Ediția a XXVII-tea „ <i>Monumentul – Tradiție și viitor</i> ”, organizator	Iași, 30 octombrie -1 noiembrie, Iași, 2025	Comunicarea „ <i>Mănăstirea „Sfântul Gheorghe Suruceni” – important</i> ”

		Muzeul Municipal Regina Maria, Coautor V. Eșanu		monument istoric și cultural din stânga Prutului
--	--	---	--	---

Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

Nr	Numele, prenumele, titlul științific al participantului	Titlul manifestării organizatori/instituția organizatoare/țara	Perioada desfășurării evenimentului)	Titlul comunicării
----	---	--	--------------------------------------	--------------------

Manifestări științifice naționale

Nr	Numele, prenumele, titlul științific al participantului	Titlul manifestării organizatori/instituția organizatoare/țara	Perioada desfășurării evenimentului	Titlul comunicării
1	Acad. Andrei Eșanu	Participarea la Masa Rotundă la AȘM cu tema „Unirea Principatelor Române la 1859”,	Chișinău, 27 Martie 2025.	Comunicarea „ Procesul de occidentalizare a vieții și proceselor culturale și politice a Principatelor în prima jum. sec. XIX ”
2	Acad. Andrei Eșanu	Participarea la Masa Rotundă a Secției „Istoria Medievală, la Institutul de Istorie al USM cu tema: „ <i>Tendințe modernizatoare în activitatea culturală a Țării Moldovei în secolele XVII-XVIII</i> ”. În memoriam Valentina Pelin (1950-2006).	Chișinău, 21 octombrie 2025.	Comunicarea: „ Moldova pe calea modernizării prin cultură în sec. al XVII-lea ”,
3	Eșanu Andrei, Eșanu Valentina	Conferință științifică anuală a Institutului de Istorie al USM	Chișinău, 19 decembrie, 2025	Comunicarea: Când Dimitrie Cantemir și-a întocmit Testamentul ?
4	Eșanu Andrei, Eșanu Valentina	Conferință științifică anuală a Institutului de Istorie al USM	Chișinău, 19 decembrie, 2025	Comunicarea: „ Cu privire la ediția franceză a „Istoriei Imperiului Otoman” de Dimitrie Cantemir ”

X. Promovarea rezultatelor obținute și a activității membrilor secției în mass-media

Emisiuni radio/TV de popularizare a științei (cu indicarea link-urilor de acces)

Nr	Nume, prenume	Emisiunea	Subiectul abordat
1	Andrei Eșanu, Valentina Eșanu	RadioMoldova, în emisiunea Emiliei Ghețu, 25 Martie 2025	Activitatea științifică
2	Andrei Eșanu	RadioMoldova, în emisiune cu Veronica Scorpan la 20 februarie 2025	Activitatea științifică
3	Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, Silvia Corlăteanu	RadioChișinău, în emisiunea „Istoria la pachet” cu Gh. Cojocaru, 23 iunie 2025. În reluare pe 26 iunie	pe tema: Istoricul Mănăstirii Suruceni
4	Andrei Eșanu, Valentina Eșanu	TVRMoldova, în emisiunea Obiectiv Comun cu Elena Guțu, Ana Iacob, 2 iulie 2025 și în reluare pe 3 iulie. https://tvrmdova.md/article/650b4cf70c3858b5/ziua-comemor-rii-lui-tefan-cel-mare-i-sf-nt-n-discu-ii-la-obiectiv-comun.html https://www.asm.md/stefan-cel-mare-si-sfant-portet-epoca-de-acad-andrei-esanu-si-dr-valentina-esanu	tema: „Ștefan cel Mare - în memoria generațiilor”
5	Andrei Eșanu	RadioMoldova, în emisiune cu Daniela Gherman, 17 iulie 2025.	tema „Chișinău la 589 de ani”
6	Andrei Eșanu	RadioMoldova, în emisiune „De la 11 la 13” cu Cezara, 18 august 2025	despre Ediția <i>Descrierea Moldovei</i> de Dimitrie Cantemir
7	Andrei Eșanu	RadioNoroc, în emisiunea „Matinal de sărbătoare” cu Andrei Porubin, de la 14 octombrie 2025	tema: despre orașul Chișinău
8	Andrei Eșanu	RadioMoldova, la emisiunea „Popas turistic” cu Daniela Gherman 19 octombrie 2025. Repetare la 23 octombrie 2025	tema: „Despre prima mențiune a Chișinăului”
9	Eșanu Andrei, Eșanu Valentina	TVRMoldova, în emisiunea „Telematinal” din 3 decembrie 2025	despre cartea <i>Mănăstirea Suruceni</i>

XI. Activitatea membrilor AȘM în domeniul artei, culturii (cu indicarea link-urilor de acces, după caz)

Numele, prenumele	Realizare, data, lucrarea	Implementarea
-------------------	---------------------------	---------------

XII. Lista lucrărilor publicate în anul de referință (conform Anexei 2)

Monografii în ediții internaționale recunoscute (Springer etc.)

Monografii în alte ediții din străinătate

Monografii editate în țară

EȘANU Andrei, EȘANU Valentina, ***Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Suruceni. Istorie și actualitate***, Chișinău, Editura Eurotipar, 2025, 621 p. ISBN 978-5-86654-552-0

Adnotare

Lucrarea cuprinde istoricul lăcașului de la întemeiere (1785) până în zilele noastre, fiind scoase în evidență principalele perioade ale evoluției sale ca așezământ monahal de la schit la mănăstire (1909) de călugări apoi și de maici după redeschidere (1992). În special, sunt scoase în evidență activitățile în anii de aflare în componența Episcopiei de Huși (1785-1812), de viețuire sub stăpânire țaristă (1812-1917) perioadă în care s-a manifestat din plin starețul Dionisie Erhan, canonizat în 2018 drept Sfânt Ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. Sunt scoase în evidență locul și importanța Mănăstirii Suruceni în mișcarea de eliberare națională a Basarabiei de sub stăpânire străină și de unire cu România. Bogate informații sunt aduse referitor la transformările de prosperare, prin care a trecut așezământul monahal în perioada interbelică și evenimentele tragice prin care i-a fost dat să treacă în anii de ocupație sovietică (1940-1941, 1944-1959) când a fost jefuită, pângărită și lichidată. Un loc aparte în monografie îl ocupă perioada de renaștere a lăcașului (1991-2025). Necropola, biblioteca, mănăstirea ca centrul de instruire completează în mod substanțial studiul monografic. Bogate informații cuprind și cele 4 anexe care includ 75 documente istorice, diverse materiale (memorii, note de călătorie, descrieri ș.a.), arborele genealogic al ctitorului Casian Suruceanu, lista stareților și o bibliografie. Volumul dedicat aniversării de 240 ani de la fondare este înnobilit cu numeroase ilustrații color care întregesc imaginea lăcașului pe parcursul existenței sale.

Capitole în monografii internaționale

Capitole în monografii naționale

Articole în reviste cu factor de impact cu indicarea IF

Articole în alte reviste editate în străinătate:

EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Biserica domnească Sfântul Nicolae din Chișinău (un monument istoric dispărut)**, în *Monumentul XXVI. Vol. I. Lucrările celui de-a XXVI-a ediție a Simpozionului Internațional „Monumentul - tradiție și viitor”*, Iași, 2024. Volum coord. de Aurica Iachim și Alexandru Gorea, Iași, Doxologia, 2025, p. 11-32. ISSN 1844-9042

Articole în reviste naționale, categoria A+:

Articole în reviste naționale, categoria A:

EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Enigma picturii interioare a Bisericii Sf. Gheorghe de la Mănăstirea Suruceni**, în *ARTA. Seria Arte vizuale, Arte plastice, Arhitectură*. Serie nouă, vol. XXXIV, nr. 1, Chișinău, 2025, p. 14-26. ISSN 2345-1181

Revistă Categoria „A”, SCOPUS

Indexată în bazele de date:

European Reference Index for the Humanities and Social Sciences, Directory of Open Access Journals,

Articole în reviste naționale, categoria B+

Articole în reviste naționale, categoria B:

EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Carte și interese științifice la Dimitrie Cantemir în ultimii ani de viață**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chișinău, 2024, nr. 1-2, p. 7-18. ISSN 1857-2022.
https://drive.google.com/file/d/1jEuMKgu50z4fmHLmgHy4N0r8yoi_AtFf/view

Articole în reviste naționale, categoria C

Articole în alte reviste naționale:

1. EȘANU Andrei, **Cucerirea de către Ștefan cel Mare și Sfânt a Cetății Chilia** [23 ianuarie 1465]. În: *Calendar Național 2025*, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2025, p. 67-68. ISSN 1857-1557.
<http://bnrm.md/files/publicatii/CalendarNational2025.pdf>
2. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Bătălia de la Podul Înalt** [10 ianuarie 1475]. În: *Calendar Național 2025*, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2025, p.43-45. ISSN 1857-1557.
<http://bnrm.md/files/publicatii/CalendarNational2025.pdf>
3. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Polihronie Sârcu, 1855-1905**. În: *Calendar Național 2025*, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2025, p. 275-278. ISSN 1857-1557. <http://bnrm.md/files/publicatii/CalendarNational2025.pdf>
4. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Ștefan cel Mare și epoca sa. Privire generală**, în *Patrimoniul istoric*, Ungheni, 2025, nr. 21, p. 7-10. ISSN 2345-1637.
5. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **La noi privește Ștefan vodă...**, în *Patrimoniul istoric*, Ungheni, 2025, nr. 21, p.11-14. ISSN 2345-1637.

Articole în culegeri internaționale:

1. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Dimitrie Cantemir și sud-estul Europei (după stabilirea sa în Rusia)**, în vol. *Dimitrie Cantemir și Sud-Estul european. Noi cercetări. Editori Andrei Timotin și Daniel Cain*, Iași, Ed. Universității „Al. Ioan Cuza”, 2025, p. 27-36. ISBN 978-606-714-956-2

Articole în culegeri naționale

Articole în materiale ale conferințelor internaționale:

1. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Sfântul Dimitrie de Tesalonic în opera și activitatea ctitoricească a lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir - 300. Lucrările Simpozionului Internațional „Dimitrie Cantemir”, 9-11 noiembrie, 2023, Iași*. Editori Pr.prof. univ.dr.Ion Vicovan, Pr.lect.univ.dr. Cristian-Alexandru Barnea, dr. Eduard Rusu, Iași. Ed. Doxologia,

2. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Bogdan al II-lea (1449-1451) - reprezentant destoinic al Mușatinilor**, în „*Mușatinii. 650. Istorie, credință și artă*”. Lucrările Simpozionului Internațional [3-5 octombrie 2025], coord. pr. Prof.univ. dr. Vasile Nechita și arhim. Dr. Vasile M. Demciuc, Suceava, Ed. Crimca, 2025, p.19-80. ISBN 978-606-724-278-2
3. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Ștefan cel Mare și politica sa de compromis în primele perioade de domnie**, în „*Mușatinii. 650. Istorie, credință și artă*”. Lucrările Simpozionului Internațional [3-5 octombrie 2025], coord. pr. Prof.univ. dr. Vasile Nechita și arhim. Dr. Vasile M. Demciuc, Suceava, Ed. Crimca, 2025, p. 81-107. ISBN 978-606-724-278-2
4. EȘANU Andrei, Eșanu Valentina, **Mănăstirea Sfântul Gheorghe Suruceni – important monument istoric și cultural din stânga Prutului**, în Simpozionului Internațional „*Monumentul - tradiție și viitor*”, ediția a XXVII-a, Iași, 30-1 noiembrie. 2025, Program, Iași, p. 50-51. [Rezumat].

Articole în materiale ale conferințelor naționale / cu participare internațională

Recenzii, prezentări de carte, prefete etc.

Lansarea cărții:

1. EȘANU Andrei, EȘANU Valentina, ***Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Suruceni. Istorie și actualitate***, Chișinău, Editura Eurotipar, 2025, 621 p. 23 noiembrie 2025, la Mănăstirea Suruceni, în incinta Bisericii Sf. Nicolae
2. EȘANU Andrei, Prezentarea cărții ***Cetatea Chilia. Aspecte istorico-arhitecturale***, Chișinău, Ed. ARC, 2024, 288 p. de Mariana Șlapac la AȘM, 10 dec.2025

Data completării fișei: 9 ianuarie 2026

Semnătura: _____
semnătura